

Ennen ja nyt - Historian tietosanomat

Yhteiskuntahistorioitsijoiden kokoontuminen: European Social Science History Conference 30.3.–2.4.2016, Valencia

Kirjoittanut Matti Välimäki
Julkaistu 2016-06-20 15:06:19

European Social Science History Conference 2016 (ESSHC) järjestettiin auringossa kylpevässä Valenciassa maaliskuun taitteessa. Kyseessä on massiivinen, kahden vuoden välein järjestettävän ja *International Institute of Social History*^[1] tukeman ESSHC:n 11. kokoontuminen. Konferenssi koostui tällä kertaa yhteensä lähes 400 esitelmäpohjaisesta työryhmästä ja paneelikeskustelusta ja osallistujalistalla oli runsas 1800 nimeä. ESSHC:n tavoitteena on koota yhteen tutkijoita, jotka hyödyntävät yhteiskuntatieteellisiä menetelmiä tarkastellessaan menneisyyden ilmiötä.^[2]

Sessioiden aihepiirit vaihtelivat perinteiseen tapaan laajasti. Ajallisesti käsiteltiin aiheita antiikista 2000-luvulle. Maantieteellisesti tarkasteltuna tutkimuskohteet olivat valtaosin eurooppalaisia, mutta myös muiden maanosien teemoja käsiteltiin useissa työryhmissä. Lisäksi työryhmäpatteristoon sisältyi monia vertailevia, transnationaalisia ja globaaleja lähestymistapoja hyödyntäneiden tutkimushankkeiden esittelyjä. Tutkimuskohteiden temaatintinen kirjo oli niin ikään ESSHC:ien perinteiden mukaisesti hyvin laaja; Valencian yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan päärakennuksen jyhkeissä tiloissa kokoontuivat muun muassa lapsuuden, sosiaalisten verkostojen, käsitöläisyyden, työväestön, ympäristön, kriminaalipolitiikan ja muistitiedon historian tutkijat.

Taukojen aikana Facultat de Medicina i Odontologian portaat täyttyivät puheen sorinasta. Kuva: Matti Välimäki.

KONFERENSSIN ERITYISPIIRTEITÄ JA MUUTOKSIA

Ymmärtääkseni ESSH-konferenssien ominaispiirteitä ja instituution kehitystä vuosien saatossa haastattelin muutamaa näiden tapahtumien konkarikävijää^[3]. Kaikkia heitä yhdisti se, että he, kuten monet muutkin, ovat käyneet ESSHC:ssä jo vuosikaudet. Yksittäisen kävijän henkilökohtainen konferenssikokemus muuttuu ajan kuluessa. Verkot kasvavat ja voi kehittää omia rutiineja. Voi nostalgisesti muistella muiden vakioikävijöiden kanssa edellisiä konferensseja. Osa ESSHC:ssä tavattavista kollegoista ei ehkä tapaa koko kahden vuoden väliaikana muualla.

Haastateltavieni mukaan näiden tapahtumien vahvuus piilee nimenomaan niissä vallitsevassa akateemisessa tasa-arvossa. Konferenssissa vallitsee yhdenvertaisuus eri vaiheissa uraansa olevien ja eri taustan omaavien tutkijoiden välillä. Tämä madalta keskustelukynnystä ja mahdollistaa hedelmälliset ajatustenvaihdot työryhmissä ja vapaamuotoisemmissa kohtaamisissa. Tietyn tutkimussuunnan gurujen ympärille rakennetut tilaisuudet ovat vähentyneet viimeisimmässä ESSH-konferensseissa.

ESSHC:n toimintaperiaate pohjautuu aihekohtaisiin verkostoihin, joita vuoden 2016 konferenssiohjelmassa on lueteltu 27^[4]. Haastattelemini kokemusten mukaan verkostorakenne on osoittautunut hitaasti muuttuvaksi. Valencian konferenssi oli rakennettu verkostojen pohjalta niin, että kukin verkosto järjesti työryhmäkokoontumisia ja paneelikeskusteluita. Esimerkiksi *Sexuality*-verkosto järjesti 16 työryhmää, joissa kussakin käsiteltiin 3-5 tutkimuspapereita. Työryhmien teemoina olivat muun muassa *Bodies and Health: State and Non-State Actors (ca. 1850 to the Present)*: *Social Hygiene, Prostitution and Venereal Diseases* ja *Looking Backwards: Postwar Queer Britain and its Histories*. Monet yksittäisistä kokoontumisista olivat useamman verkoston yhteistyönä järjestettyjä.

Verkostoihin pohjaava konferenssiohjelma on osallistujan näkökulmasta toimiva. Konferenssin verkkosivulta on mahdollista kartoittaa itseään kiinnostavat verkostot ja hakutoiminnon avulla löytää kyseisten verkostojen eri päivien kokoontumiset. Itse osallistuin suoraan omaan tutkimuskohteeseeni liittyvän *Ethnicity and Migration* -verkoston työryhmiin seuraten esitelmää, osallistuen yleiskeskusteluihin ja jututtaen aihepiiriä tutkivia ihmisiä. Tämän lisäksi halusin seurata muutamia *Theory*-verkoston kokoontumisia, joissa ruodittiin historian tutkimuksen teoreettisia, historiografisia ja metodologisia lähtökohtia ja vaihtoehtoisia lähestymistapoja tutkimukseen.

Facultat de Medicina i Odontologian aulassa ja käytävillä keskusteltiin ja tutustuttiin kustantajien esittelypöytien teosvalikoimaan. Kuva: Matti Välimäki.

ESSHC:n konferensseissa ei ole laajaa kuulijakuntaa yhteen kerääviä *plenary*- tai *keynote*-luentoja. Näiden järjestäminen mahdollisimman monia kiinnostavalla tavalla olisikin vaikeaa, sillä osallistujilla on niin monenlaisia tutkimusintressejä ja lähestymistapoja tutkimuksen tekemiseen. Suuri osa konferenssiin osallistujista kokoontui kuitenkin toisena tapahtumapäivänä iltavastaanottoon Valencian hulpeaan *Palau de la Musica*an, jossa jaettiin kunniaosoitukset hyvin suorituneille järjestäjille, kuultiin historiantutkijoita menen tullen pilkannutta stand up -komiikkaa sekä nautittiin tapaksia ja virvokkeita samalla tutustuen muihin konferenssikävijöihin. Monen puhuttamani henkilön mukaan juuri nämä epämuodolliset kohtaamiset ovat tutkijoille kaikkein hedelmällisimpiä niin konferensseissa kuin muissakin yhteyksissä.

Osallistuessani vuoden 2015 syksyllä Pohjois-Amerikan *Social Science History Associationin* järjestämään, monella tapaa Valencian kokoontumista vastaavaan konferenssiin, osallistujista noin kaksi kolmasosaa oli Pohjois-Amerikasta ja noin kolmasosa vanhalta mantereelta^[5]. Pohjoismaalaisia osallistujia tapahtumassa oli vain muutamia. Sen sijaan ESSHC:n järjestämiin konferensseihin suomalaisten ja muiden pohjoiseurooppalaisten tutkijoiden osallistuminen on ollut haastattelemiäni henkilöiden mukaan vilkasta ainakin 2000-luvun puolivälistä lähtien. Myös vuonna 2016 suomalaisia toimi lukuisten työryhmien järjestäjinä, puheenjohtajina ja kommentaattoreina sekä luonnollisesti esitelmöitsijoinä. Monet kollegat ovatkin todenneet, että ulkomaiset konferenssit ovat ensiluokkaisia väyliä oman alan kotimaisiin kollegoihin tutustumiseksi. Pohdittaessa syitä suomalaisten ja muiden pohjoiseurooppalaisten laajaan osanottoon nousivat esille kielitaito, konferenssin maine ja markkinointi suurimpana ja kauneimpana alan tapahtumana Euroopassa sekä useiden suomalaisten toimiminen aktiivisesti verkostoissa ja järjestelytoimikunnissa.

Viimeisimmissä ESSHC:issä on nähty myös aiempaa enemmän itä- ja eteläeurooppalaisia osallistujia, mihin saattavat osaltaan vaikuttaa konferenssin järjestäjäkaupunkien valinnat. Vuonna 2014 kokoonnuttii Wienissä ja tänä vuonna Valenciassa. Helsinki oli valmisteluvaiheessa toinen kahdesta vaihtoehdosta olleesta ehdokkaasta vuoden 2016 ESSHC:n järjestäjää valittaessa. Hakuvaiheessa mukana olleen, ja vuosia ESSHC:n organisaatiossa toimineen, Marja Vuorisen mukaan tilajärjestelyihin liittynyt hidas ja kankea byrokraatia johti lopulta Helsingin hylkäämiseen. ESSHC:n kaltaisen, eurooppalaisia historiantutkijoita kokoavan, korkean profiilin tapahtuman järjestäminen Suomessa olisi ehdottoman suotavaa. Kansainvälistä ja tieteidenvälistä yhteistyötä korostavien yliopisto- ja tiedepoliittisten strategioiden näkökulmasta tapahtuman myös olettais herättävän kiinnostusta.

Kuvaan seuraavassa kahta *Theory*-verkoston paneelikeskustelua sekä *Refugees*-nimisen työryhmäni antia omalle työlleni. Nostan esille esimerkkejä havainnoista ja uusista ajatuksista, joita konferensseissa usein syntyy, vaikei oma tutkimusaihepiiri käsiteltävänä olisikaan.

PERUSASIOIDEN ÄÄRELLÄ – Keskustelua historiallisista narrativeista

Marja Vuorinen totesi vuoden 2004 Berliinissä ESSHC-konferenssia käsitelleessä *Ennen ja nyt* -lehden kirjoituksessaan, että *Theory*-verkoston sessioissa pääosa esiintyjistä oli eteläeurooppalaisia tutkijoita. Tämä piti paikkansa myös vuoden 2016 paneeleissa. Samoin piti paikkansa Vuorisen 2004 tekemä havainto verkoston keskimääräistä dialogisemmasta toimintaperiaatteesta.^[6] Työryhmä, johon osallistuin ensimmäisen päivän iltapäivällä, kulkii nimellä *Narrative explanations and objectivity*, ja sen puheenjohtajana toimi Berber Bevermage Gentin yliopistosta. Bevermage pohjusti kaikkia *Theory*-verkoston tulevia keskusteluita toteamalla, että tavoitteena on käsitellä historiografiaa ratkaisukeskeisesti, eli nostaa esille sitä, mitä historiantutkijat ovat tehneet ja tekevät parhaillaan sekä mitä erilaisia ja mahdollisia tapoja on tehdä historiantutkimusta.

Paneelissa kuultiin kolme esitelmää kokeneilta historianfilosofian tuntijoilta. Kalifornian Santa Cruzin yliopiston filosofian laitoksen professori Paul A. Roth alusti ensimmäisenä otsikolla *Reviving the Philosophy of History*. Hän lähti liikkeelle tieteenfilosofi Carl Hempelin vuoden 1942 kysymyksestä: "Voiko historia olla tiedettä, kun se ei tuota lainalaisuuksia?" Rothin mukaan tämä kysymys on edelleen relevantti pohdinnan kohde. Tämän positivistisen ajatuksen vastapariksi Roth asetti historiantutkimuksen selittämään ja ymmärtämään pyrkivän tutkimusintressin, jonka ominaispiirteenä on narratiivien luominen menneisyyden ilmiöistä. Roth viittasi historioitsija Hayden Whiten käsitykseen siitä, että narratiiveja analysoitaessa on olennaista pohtia, miten ne ovat "episteemisesti parempia tai huonompia", eli pohjimmitaan kuvaavampia tai vähemmän kuvaavia.

Narrative Explanations and Historical Objectivity -paneelin esitelmä on käynnissä. Vasemmalta: puheenjohtaja Berber Bevermage sekä esitelmän pitäjät Paul A. Roth, Eugen Zelenak ja Karsten Stueber.
Kuva: Matti Välimäki

Roth jatkoi historiallisten narratiivien määrittelyä toteamalla, että narratiivit ovat aina väistämättä jälkeensä hahmoteltuja. Periodisaatiot ovat ihmisten luomuksia, ja ne perustuvat menneisyydestä tehtyjen havaintokokonaisuuksien jaottelulle. Roth viittasi historioitsija Robert Darntonin esimerkkiin 30-vuotisen sodan narratiivisesta luonteesta: Sodan 30-vuotinen kokonaisuus saattaa olla todellisuutta jälkeensä tarkasteltuna, mutta vuonna 1618 eläneille kyseessä ei mitenkään voinut olla vuosikymmenten mittaisen laajan tapahtumakulun alku. Narratiivit eivät myöskään ole staattisia, vaan niihin tulee jatkuvasti lisäyksiä ja muutoksia. Sama tulkintojen loputon epätäydellisyys pätee toki kaikkeen historiantutkimukseen.

Esityksensä alussa esille nostamaansa Hempelin toteamukseen Roth vastasi monesti kulttuurin eroja ihmisen ja luonnontieteiden eroja hahmotellen. Pääviestinä oli, että historialliset ilmiöt ja tapahtumakulut eivät ole standardoitavissa laboratorio-olosuhteissa, kuten monet luonnontieteiden tutkimuskohteet. On turha toivoa lopullista ja kaiken kattavaa selitystä menneisyyden ilmiöistä. Roth esitti kuitenkin, että narratiivien luomisessa tulisi pyrkiä mahdollisimman uskottavaan kuvaukseen. Hän mainitsi muun muassa, että historiallisten ilmiöiden näkeminen osana laajempia muutoksia on yleensä omiaan luomaan uskottavampia narratiiveja kuin staattisten, *case study*-tyyppisten tutkimuksellisten narratiivien luominen.

Toisena alustajana kuultiin Worcesterin College of the Holy Cross korkeakoulun professori Karsten Stueberia, joka kehitti ajatusta narratiivien kognitiivisesta luonteesta. Stueber aloitti väittämällä, että jotkut menneisyyden tulkinnalliset kertomukset voivat muodostua pakkomielleltä kaltaiseksi. Jos jonkin tutkimusalan tutkijat ottavat laajalle levinneen tulkinnan lähtökohdaksi sitä juuri kyseenalaistamatta, vaarana on, että tämä haittaa uudenlaisten tulkintojen tekemistä ja kertomuksesta poikkeavan huomioimista. Tällaisia piirteitä hän katsoi olevan esimerkiksi Ranskan vallankumouksen tai Abraham Lincolnin henkilöhistorian tutkimuksessa.

Stueberin ajatukset osoittautuivat monin paikoin yhteneväisiksi Rothin esille nostamien kanssa. Hän painotti, että narratiivien hahmottelijoiden on olennaista pohtia tarkkaan, mihin he asettavat kertomustensa alun, keskikohdan ja lopun. Stueber viittasi yhdysvaltalaisen filosofi David Vellemanin ajatuksiin narratiivien epistemologisesta luonteesta. Vellemanin mukaan narratiivit auttavat ymmärtämään kausaalisia ilmiöitä, mutta ne eivät pysty tyhjentävästi selittämään tai määrittämään näitä ilmiöitä. Velleman myös katsoo, että kertomuksilla on kognitiivista merkitystä, sillä ne auttavat luomaan emotionaalista yhteyksiä historiallisiin ilmiöihin, mikä saattaa edesauttaa niiden ymmärtämistä. Stueberin mukaan historiallisten narratiivien tavoitteena on usein pohjimmiltaan kuvata, mikä tapahtumissa tai ilmiöissä on erityislaatuista eikä niinkään sitä, mikä niissä on yleistä. Hän huomautti kriittisesti, että maailman ilmiöt kuitenkin koostuvat aina sekä yksilöllisistä että yleisistä piirteistä ja myös narratiivien muotoilussa tämä tulisi ottaa vakavasti.

Viimeisenä paneelissa alusti professori Eugen Zelenak slovakialaisen Ruzomberokin katolisen yliopiston filosofian laitokselta. Hänen puheensa jäi hieman irralliseksi kahteen muuhun esitelmään nähden, koska hän esitteli lähinnä suomalaisen historianfilosofi Jouni-Matti Kuukkasen tuoreen teoksen^[7] ajatuksia ei-representaationisesta (*non-representationalist*) historiantutkimuksesta. Zelenak kertoi Kuukkasen mukaan tämän tarkoitavan tutkimusta, jonka tavoitteena ei ole menneisyyden tapahtumien kuvaamiseen pyrkiminen, vaan menneisyyttä koskevien argumenttien kuvaaminen. Zelenakesitti, että Kuukkasen näkemyksen mukaan näitä argumentteja ei tulisi tarkastella jonkinlaisina "todellisen" menneisyyden kuvauksina, vaan menneisyyden ulkopuoliseen todellisuuteen kuuluvina ajatusrakennelmina. Jäin pohtimaan, eivätkö kaikki menneisyyttä koskevat argumentit ole osa menneisyyden representaatioita tai kamppailua representaatioista.

AJATUKSIA KANSALLISESTA TUTKIMUSOTTEESTA

Kolmannen konferenssipäivän iltapäivällä osallistuin toiseen *Theory*-verkoston paneelikeskusteluun, joka pohjautui tuoreeseen teokseen. Paneelissa keskusteltiin Stefan Bergerin ja Christoph Conradin teoksesta *The Past as History: Historical Writing and National Identity in Modern Europe*.^[8] Teos käsittelee kansallisen historiankirjoituksen ja metodologisen nationalismin vaikutusvaltaa eurooppalaisessa historiantutkimuksen perinteessä 1700-luvun puolestavälistä lähtien. Paneelin puheenjohtajana toimi Thomas Welskopp Bielefeldin yliopistosta. Keskustelijoina paneelissa olivat teoksen toinen kirjoittaja yhteiskuntahistorian professori Stefan Berger Ruhrin yliopistosta. Berger alusti kirjan teemoista ja kommentaattoreina olivat Nicola Brauch (Ruhrin yliopisto), Patrick Pasture (Leuvenin yliopisto) ja Benedikt Stuchtey (Marburgin yliopisto).

Stefan Berger nosti monia kiinnostavia kysymyksiä kansalliseen historiankirjoitukseen ja kansallisen tutkimuskäsitelmän historiaan ja nykypäivään liittyen. Hänen mukaansa 1700-luvun jälkipuoliskolta lähtien kansallisten historioiden kirjoittaminen on osoittautunut todella voimakkaaksi suuntaukseksi Euroopassa, ja vuosikymmenten mittaisen tutkimussuuntauksen edustajat ovat valjastaneet omaa työtään myös kansallisvaltioiden symbolisen rakentamisen tarpeisiin. Bergerin ja Conradin teoksen tavoitteena on pyrkiä selittämään sitä, kuinka kansallisella historiankirjoituksella on ollut niin suuri vaikutusvalta historiantutkimuksessa. Berger esitti, että tämä valta-asema on nähtävissä muun muassa siinä, että alueellisen ja paikallisen historian esitykset muuttuvat yhä useasti kansallisten historioiden rakennuspalloiksi, eli niille alistetuiksi.

Bergerin mukaan kansallisen näkökulman valitsevien historiantutkijoiden riskinä on ollut muuttuminen "kansallismieliseksi historiantutkijaksi" (*nationalist historians*). Erityisesti kansallisvaltioiden rakentamisen aikaan monet eurooppalaiset tutkijat olivat osa enemmän tai vähemmän instituutioitunutta nk kansallista projektia. Berger esittikin herättävän kysymyksen: Kuinka kirjoittaa kansallista historiaa, joka ei nojaa menetelmälliseen kansallismielisyyteen (*methodological nationalism*)?

The Past as History -teosta käsitellyt paneelikeskustelu, jonka osallistujina vasemmalta lukien Thomas Welskopp, Patrick Pasture, Benedikt Stuchtey, Nicola Brauch ja teoksen toinen kirjoittaja Stefan Berger.
 Kuva: Matti Välimäki

Metodologisen nationalismin vaara saattaa tosiaan uhata monia kansallisia aiheita tutkivia. Tutkittava ilmiö tulisi nähdä myös osana laajempia, yllirajaisia kysymyksiä. Useimmiten on löydettävissä lukuisia ilmiö- ja kontekstipohjaisia vertailukohtia välittömän tutkittavan yhteisön ulkopuolelta. Kansallisten tutkimuskohteiden sitominen laajempiin kokonaisuuksiin lienee toivottavaa useimpien menneisyyden ilmiöiden monisyisyyden tavoittamiseksi. Kuten aikaisemmassa *Theory*-verkoston tutkimuksellisia narratiiveja käsitelleessä paneelikeskustelussa myös tässä mieleen tunkeutui ahdistava ajatus siitä, uhkaako tutkijaa toisteltuihin tulkintoihin tyytyminen. Pahimmassa tapauksessa tämä voi kai johtaa jopa narratiivien fetisoitumiseen, jolloin niiden ominaispiirteet katsotaan totuuksiksi, joita toistetaan, muttei kyseenalaisteta. Bergerin ja Conradin *The Past as History* -teokseen liittyntä keskustelua kuunnellessani huomasin pohtivani sitä, mitä itse voisin tehdä, etten toistaisi aiemmin oikeaksi tulkinnaksi ajateltua, mahdollisesti kansallisesti painottunutta, tarinaa menneestä. Pohdiskelin lainalaisuuksien tietoista ja tarpeeksi usein toistuvaa testaamista ja kyseenalaistamista. Vaikka aiemmin aihetta käsitellyt tutkija olisikin käynyt läpi tietyn aineistokokonaisuuden ja päättänyt sen nojalla tulkintaansa, saattaa silti olla tervettä aika ajoin palata primääriaineistoon ja katsoa pitääkö tulkintaa yhä paikkansa, vai onko nähtävissä uutta esimerkiksi tutkimusalan yleisen kehityksen tai uusien tutkimusmenetelmien valossa.

Tällaisten paneelien esille nostamat, jo vuosikymmeniä historiantutkijoita askaruttaneet kysymykset saavatkin katselemaan omaa tutkimustyötä. Mitä teen tutkiessani? Tutkimuksen teoreettisten näkökohtien ja reunaehtojen taustalla pysyminen ja itsestäänselvyyskin ottaminen on varmasti todellisuutta monen tutkimuksen kohdalla. Tämä siitäkin huolimatta, että tulkinnat perustuvat väistämättä abstrakteille ajatusrakennelmille ja enemmän tai vähemmän pitkälle viedyille ajattelun konventioille. Historian- ja tieteenfilosofiset perinteet vaikuttavat tutkimuksen teon taustalla, ja niitä on syytä pysähtyä tutkailemaan ja haastamaan, sillä ne vaikuttavat ajatteluun, joka ohjaa tutkimusprosessia.

Myös konferenssin toisena päivänä kokoontunut työryhmä, jossa pidin oman esitelmäni, sai pohtimaan vastaavia, perustavaa laatua olevia kysymyksiä. Oma esitelmäni valotti Suomessa 1980-luvun lopulla ja 1990-luvun alussa puolueissa ja *Helsingin Sanomien* mielipideosastolla käytyä keskustelua pakolaispolitiikasta ja turvapaikanhakijoista. Esitin alustavia havaintoja puolueiden ja mielipiteiden kirjoittajien argumentaation ja havaitsemiini diskursien erojen ja yhtäläisyyksien välillä. Esitelmä oli jälkeensä ajateltuna luonteeltaan kovin kansallinen. Kansainväliselle yleisölle esiintyminen tarkoittaa kuitenkin usein Suomessa tapahtuneita ilmiöitä käsittelevälle sitä, että palaute ei kohdistu substanssitason yksityiskohtien puimiseen, vaan yleisön huomiot ohjaavat tutkijaa pohtimaan aihettaan yleisemmällä tasolla ja suhteuttamaan havaintojaan muissa maissa koettuun kehitykseen. Tässä on yksi painava syy käydä kansainvälisissä konferensseissa kuulemassa palautetta.

Keskustelujen pohjalta tulee usein ajatelleeksi tuttua uudelta kantilta ja löytää vertailukohtia sieltä, missä ei kuvitellut niitä olevan. Valenciassa minua kehoitettiin muun muassa tutustumaan Irantiin suuntautuneita viime vuosikymmenten muuttoliikkeitä koskevaan poliittisen keskustelun tutkimukseen. Kommentoija uskoi niiden voivan tuoda jopa parempaa vertailukohtaa suomalaiselle pakolaispoliittiselle keskustelulle kuin vertaamisen pohjoismaisiin aikalaiskeskusteluihin.

Historiallisen metodin selittämisen tuskan tai metodologian tarkan avaamisen vaatimuksen kohtaa aina ESSHC:n kaltaisissa yhteiskuntatieteilijöitä viljelevissä seminaareissa ja konferensseissa. "Mikä oli otoksen edustavuus?" "Mikä on analyysin reliabiliteetti?" Vastaaminen oman tieteenalan ulkopuolisesta perinteestä tulevien kysymyksiin auttaa kuitenkin ymmärtämään omaa tutkijaidentiteettiään ja -positiotaan. Hankalat kysymykset, joihin et ehkä välittömästi pysty tyhjentävästi vastaamaan jäävät kutkuttamaan mieltä ja tämä kutina lienee ajattelun kirkastumisen esiaste.

ESSHC:n vuoden 2016 kokoontumisen tapaiset konferenssit tarjoavat muutaman päivän katkon tutkimustyöstä muiden katkolla olevien seurassa. Konferenssi on usein ideaaliloman kaltainen; se edistää työntekoa – jopa harppauksin. Paitsi että on mahdollista saada palautetta omaan tutkimukseensa työryhmissä ja vapaammassa keskustelussa, saa keskusteluita kuunnellessaan aikaa antaa ajatustensa vaeltaa ja löytää uudenlaisia näkökulmia omaan työhönsä ja tutkimuskohteeseensa. Kun ajattelen jälkeensä tiivistunnelmaisia keskusteluita hikoilevan kuumissa luentosaleissa Valenciassa – kaupungissa, jonka perustamisen roomalainen historioitsija Titus Livius ajoitti 200-luvulle eaa. – ymmärrän, mitä varten tutkijan tulee käydä tieteellisissä kokoontumisissa. Nämä tapahtumat stimuloivat ajattelua.

Matti Välimäki työstää väitöskirjaa Turun yliopiston poliittisen historian oppiaineessa suomalaisten eduskuntapuolueiden maahanmuuttolinjauksen kehityksestä 1970-luvulta 2010-luvulle. ESSHC 2016 -konferenssissa hän puhui Refugees -työryhmässä aiheesta "Contested Community in Northern Europe at the Beginning of the Age of Refugees. Finland at the Turn of the 1990s".

1. International Institute of Social History (IISH) on the Royal Netherlands Academy of Arts and Sciences -akatemiassa, Amsterdamissa, toimiva instituutti. IISH:n verkkosivu: <https://socialhistory.org/> [luettu 1.6.2016] [Takaisin]
2. European Social Science History Conference 2016. Programme. <https://esshc.socialhistory.org/esshc-user/programme> [luettu 1.6.2016] [Takaisin]
3. Haluan kiittää haastateltavia avusta ja vapautuneesta tiedon jakamisesta. I would like to thank my interviewees for their help and their open-minded share of knowledge. [Takaisin]
4. European Social Science History Conference 2016. Programme. <https://esshc.socialhistory.org/esshc-user/programme> [luettu 1.6.2016] [Takaisin]

5. 40th Annual Meeting of the Social Science History Association. Pluralism and Community: Social Science History Perspectives. Konferenssin ohjelma. http://www.ciser.cornell.edu/SSHA/SSHA_program_2015.pdf [luettu 1.6.2016] [Takaisin]
6. Vuorinen, Marja. Jokamies käy konferenssissa. *Ennen ja nyt* 2/04. <http://www.ennenjanyt.net/2-04/esshc2004.htm> [luettu 1.6.2016] [Takaisin]
7. Kuukkanen, Jouni-Matti, *Postnarrativist Philosophy of Historiography*. Palgrave Macmillan, New York 2015. [Takaisin]
8. Berger, Stefan ja Conrad, Christoph, *The Past as History. National Identity and Historical Consciousness in Modern Europe*. Palgrave Macmillan, Basingstoke 2015. [Takaisin]

